

Työryhmä opintokeskusten rahoitusjärjestelmän muutosvaihtoehtojen selvittämiseksi

Aika: Keskiviikko 5.4. klo 12–14

Paikka: Teams

Työryhmä: Asiantuntija Petra Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
Hallitusneuvos Marjaana Larpa, opetus- ja kulttuuriministeriö, varapuheenjohtaja
Opetusneuvos Annika Bussman, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erytisasiantuntija Hanna Salokaarto, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erytisasiantuntija My Willman, opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntija Mirka Råback, Opetushallitus, sihteeri
Erytisasiantuntija Seppo Hänninen, Opetushallitus
Koulutuspäällikkö Veli-Pekka Manninen, Kansallinen Sivistysliitto ry
Pääsihteeri, opintojohtaja Tuula Kumpumäki, Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry
Opintojohtaja Hanna Pulkkinen, Kirkkopalvelut ry
Toiminnanjohtaja Paula Yliselä, Maaseudun Sivistysliitto r.y.
Toiminnanjohtaja, rehtori Marita Salo, Opintotoiminnan Keskusliitto ry
Pääsihteeri, rehtori Anneliina Wevelslep, Sivistysliitto Kansalaisfoorumi Skaf ry.
Sektorivastaava Viveka Åberg, Svenska folkskolans vänner rf
Rehtori Tanu Heikkinen, Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliitto Tjs ry
Pääsihteeri Katri Söder, Työväen Sivistysliitto TSL ry

Poissa Opintojohtaja Katja Alvoittu, Vihreä Sivistysliitto ry
Erytisasiantuntija Leena Matilainen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Pääsihteeri Jari Karttunen, Demokraattinen Sivistysliitto r.y.
Opintojohtaja Arto Luukkanen, Peruskansan Sivistysliitto ry

Asialista

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen
 - Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.03. Hyväksyttiin asialista.
2. Edellisen kokouksen muistio
 - Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio
3. Ratkaisuvaihtoehtojen vaikutusten arviointi
 - Käytiin läpi työryhmän loppuraporttia luvun 4 (Ratkaisuvaihtoehdot) osalta ja tarkennettiin kohtia, joihin opintokeskukset olivat esittäneet kommentteja.
 - Opintokeskukset toivoivat, että kanssajärjestäjiä pyydetäisiin ilmoittamaan opintokeskukselle koulutuksen kokonaiskustannukset ja erittelemään ilmoituksessaan koulutuksen kustannusten kattamiseksi käytetyn muun valtion rahoituksen. OPH:n kustannusraportoinnissa Opintokeskukset ilmoittaisivat vain ne kustannukset, joihin ei kohdennu valtion rahoitusta.
 - Keskusteltiin siitä, miten opintokeskus voi varmistua siitä, että kanssajärjestäjä ei ole käyttänyt kulujen kattamiseen muuta valtion rahoitusta. Toivottiin, että raporttiin kirjattaisiin esimerkkinä erilaisia keinoja, joilla voidaan tätä valvoa. Kukin opintokeskus

voisi sitten itse päättää, mitä keinoja se käyttää. Tärkeitä on, että selkiytetään ja varmistetaan VST-lain 13 § toteutuminen, sillä se helpottaa ja turvaa opintokeskusten lainmukaista toimintaa.

- Kustannuspaikan vaatiminen kanssajärjestäjän kirjanpidossa herätti keskustelua. Kustannuspaikalla varmistettaisiin, että kustannus voidaan kohdentaa vain yhteen toimintaan. Monessa tilanteessa kustannuspaikka toimii hyvin, mutta keskustelussa nousi myös esille, että jos se laitetaan ehdoksi, voi tämä osoittautua koulutuksen järjestämisen esteeksi etenkin pienempien kanssajärjestäjien kanssa. Todettiin, että mm. STEAn rahoituksessa vaaditaan kustannuspaikka, joten yhdistykset ovat jo entuudestaan tottuneet tällaiseen käytäntöön. Myös puoluerahoituksen valvonnan kannalta kustannuspaikka selkiyttää toimintatapoja. Toivottiin, että raporttiin kirjattaisiin, että puoluetukea saavilta yhdistyksiltä edellytettäisiin kustannuspaikan käyttämistä, mutta tätä ei tarvitsisi ulottaa kaikkiin yhdistyksiin. Yhtenä ehdotuksena oli, että pienillä yhdistyksillä, joilla on kevennetty kirjanpito eikä mahdollisuutta käyttää kustannuspaikkatunnistetta, hyväksytään vain ne kustannukset, joihin on käytetty koulutustukea. Lopuksi toivottiin, että kustannuspaikka kirjattaisiin raporttiin yhtenä mahdollisena toimintatapana kustannusten todentajana. Tärkeintä on, että kustannusraportoinnissa voidaan varmistua siitä, että Opetushallitukselle ilmoitettavissa kustannuksissa ilmoitetaan vain yksikköhintalaskentaan hyväksyttäviä kustannuksia.
- Keskustelussa nousi esiin myös yhdistyslain muutos, joka mahdollistaa pienille yhdistyksille kevennetyn kirjanpidon. Todettiin, että tältä osin uudistukset vievät nyt eri suuntiin, jos opintokeskusten kanssajärjestäjiltä vaaditaan kustannuspaikkatunniste kirjanpidossa. Koettiin, että pienten toimijoiden yhdessä opintokeskusten kanssa järjestetty koulutustoiminta saattaa vähentyä. Kokouksessa myös todettiin, että valtionosuutta koskeva laki voi edellyttää enemmän kuin mitä yhdistyslaki vaatii yhdistyksiltä ja että valtionrahoituksen käyttäjän vastuulla on noudattaa rahoittajan käyttöehtoja.
- Jos vst-lakiin kirjataan opintokeskusten mahdollisuus myöntää koulutustukea kanssajärjestäjille, on tarpeen tarkastaa, ovatko nykyiset sanamuodot ylläpitämisluvassa riittävät vai pitäisikö siihen lisätä kirjaus, jolla varmistetaan, että opintokeskusten julkinen tehtävä ei valu järjestöille. Tämä olisi lähinnä tekninen muutos.
- Raporttiluonnoksessa ehdotettiin selvitettäväksi, että tulisiko vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannusten valtionosuusmomenttia täydentää siten, että siinä mainittaisiin, että momentilla yksilöityyn käyttötarkoitukseen saa käyttää myös muuta käyttötarkoitukseltaan yleisempää määrärahaa, vaikka kyseisen yleisemmän määrärahan perusteluissa mainittua yksilöityä käyttötarkoitusta ei olisi suljettu pois. Ehdotus liittyy valtionvarainministeriön määräykseen mm. valtion talousarvioehdotusten laadinnasta. Kokouksessa käytiin keskustelua siitä, mitä yleisempi määräraha tarkoittaa ja johtopäätöksenä todettiin, että se ei koske opintokeskuksia ja tämä ehdotus poistetaan raportista.
- Opintokeskusten rahoitukseen liittyen todettiin, että opintokeskuksilla voi olla muutakin rahoitusta, kuin valtionosuus, mm. erilaisia hankerahoituksia. Hanketoiminta on aina yksilöityä rahoitusta, jolloin se ei ole "kiellettyä" rahoitusta opintokeskustoiminnassa. Hankerahoitusta ei kuitenkaan saa ilmoittaa käyttökustannuksissa.

4. Työryhmän suositukset

- Kanssajärjestäkyselyä koskevat kirjaukset raportissa muokataan siten, että tekstissä huomioidaan kyselyn vastauksissa todetut epätarkkuudet ja -varmuudet. Opintokeskusten tekemissä lisäselvityksissä on huomattu väärinymmärryksiä, joten sen vuoksi kanssajärjestäjät eivät ole osanneet vastata kysymyksiin oikein. Todettiin, että työryhmän työskentelyn aikana ei ole kireän aikataulun vuoksi pystytty tekemään tarkempaa selvitystä aineiston luotettavuudesta.
- Kuviosta 1 poistetaan suluissa olevat arvo- ja aatetaustat.
- Taulukkoon 5 laitetaan näkymään maahanmuuttajakoulutuksen valtionosuus.
- Opintokeskukset toivovat, että taulukko 7 jätettäisiin pois tai siihen kirjattaisiin selkeästi, että tieto perustuu kanssajärjestäjille tehtyyn kyselyyn, jonka aineistossa on epätarkkuuksia.

5. Työryhmän loppuraportin valmistumisaikataulu

- Raportin viimeistely saatujen kommenttien ja nyt kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta tehdään 11.–14.4. välisenä aikana. Raportti toimitetaan tämän jälkeen työryhmälle hyväksyttäväksi. Raporttiin voi vielä tässä vaiheessa esittää viimeisteleviä kommentteja. Mahdolliset lausumat ja eriävät mielipiteet toimitetaan 30.4. mennessä. Toukokuun alkupuolella muokataan raportti lopulliseen muotoon ja toimitetaan taittoon. Raportti julkaistaan toukokuun loppupuolella. Liite 1.
- Raportissa esitetyistä jatkotoimenpiteistä ei ole vielä aikataulutettua suunnitelmaa. Aluksi tullaan käymään keskustelu OKM:n ja OPH:n kesken. Tämän jälkeen opintokeskuksia informoidaan jatkotoimista. Tiedonkeruuta koskevat tarkennukset ja uudistukset pyritään tekemään loppukesän 2023 aikana.
- Lopuksi sovittiin, että työryhmä hyväksyy tämän työryhmän viimeisen kokouksen muistion viikon sisällä siitä, kun muistio on toimitettu.

6. Muut asiat

- Ei muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.02.